

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Красимир Василев Йорданов;

УНСС, Катедра „Финансов контрол“

Научна специалност: “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: конкурс за **доцент** в УНСС по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (вътрешен контрол и вътрешен одит)“, публикуван в ДВ бр. 98 от 09.12.2022 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра “Финансов контрол” на УНСС съгласно Решение на АС № 9/30.11.2022 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 262/08.02.2023 г. на Заместник-ректора по НИД и МС на УНСС и решение на научното жури.

2. Кратка информация за кандидата

Единствен кандидат в конкурса е гл. ас. д-р Валерия Михайлова Динева. Тя е щатен преподавател към катедра “Финансов контрол” на УНСС от 2017 година.

Придобила е ОНС „доктор“ в УНСС по научната специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, диплома N112 /17.07.2013.

Гл. ас. д-р Динева притежава повече от 20 години професионален опит във финансовия сектор в областта на вътрешния одит, вътрешния контрол, управлението, оценка на

риска, превенция на измамите. Била е ръководител вътрешен одит/контрол в дружества от финансовия сектор и е консултант в областта на вътрешния контрол, вътрешния одит и управлението на риска

Освен преподавател в Университет за национално и световно стопанство тя е лектор в ИВОБ (Института на вътрешните одитори в България), в ISACA Sofia (Международната асоциация за одит и контрол на информационните системи ISACA). Член на Управителния съвет на Международната асоциация за одит и контрол на информационните системи ISACA Sofia.

Притежава CRISC (Certified in Risk and Information Systems Control); an ISACA Certification/ Международен сертификат за управление на риска и контрол на информационните системи, сертификат на Международната асоциация за одит и контрол на информационните системи ISACA и Сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“. Членува в различни професионални организации като ISACA (Information Systems Audit and Control Association) Международна асоциация за одит и контрол на информационните системи ISACA), ИА Institute of Internal Auditors) Международен институт на вътрешните одитори, Институт на вътрешните одитори в България и БАКСОС (Българска асоциация на КСО специалистите).

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност “доцент”

Кандидатката за доцент гл. ас. д-р Валерия Динева удовлетворява националните минимални изисквания. Както е видно от таблица 1, тя не само изпълнява количествените изисквания на УНСС за заемане на длъжността “доцент” по всички критерии, но и преизпълнява голяма част от тях.

Становището на Съвета по хабилитация на УНСС (протокол № 5/07.11.2022 г.) е, че гл. ас. д-р Валерия Динева изпълнява и качествените изисквания за заемане длъжността “доцент” в УНСС.

Таблица 1.

№	Изисквания за заемане на длъжността „доцент“	Изискуем резултат (точки)	Резултат на гл. ас. д-р Валерия Динева (точки)	Изпълнение
1 Национални минимални изисквания				
1.1	Група А	50	50	100%
1.2	Група Б	100	100	100%
1.3	Група Г	200	258	129%
1.4	Група Д	50	265	530%
	Общо по т. 1	400	673	168%
2 Количествени изисквания на УНСС				
2.1	Група Ж	160	190	118%
2.2	Група З	20	40	200%
2.3	Група И	40	395	988%
2.4	Група К	100	181	181%
	Общо по т. 2	320	806	251%
	Общо по т. 1 и т. 2	720	1479	205%

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Съгласно справка за учебната натовареност гл. ас. д-р Валерия Динева има осем годишен стаж на трудов договор като университетски преподавател. През периода 2017-2022 г. тя е провеждала упражнения и лекции по учебните дисциплини „Теория на финансовия контрол“, „Вътрешен контрол и вътрешен одит“, „Теория на финансовия котрол“, „Национална контролна система“, „Стандарти за вътрешен одит“, „Международни одиторски стандарти“ и „Корпоративна социална отговорност“. Общата ѝ учебна заетост за посочения период е 2800 учебни часа, приравнени към упражнения.

Валерия Динева е публикувала интерактивният учебник „Стандарти за вътрешен одит (теория и практика)“, разработен във връзка с изпълнението на университетски проект за научни изследвания НИ-13/19 на тема Изследване, разработване и въвеждане на иновативни методи в процеса на обучение. Учебникът е предназначен за магистри от специалност Одитинг, към катедра „Финансов контрол“ за дисциплината „Стандарти за вътрешен одит“

Тези постижения в областта на преподавателската дейност ми дават основание да направя извод, че гл. ас. д-р Валерия Динева притежава достатъчно преподавателски опит и подготовка за заемане на академичната длъжност „доцент“ по конкурса, обявен от катедра “Финансов контрол” в УНСС.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Гл. ас. д-р Валерия Динева участва в конкурса за доцент с 20 публикации, в т.ч. 4 монографии (1 самостоятелна в обем от 133 стр. и глави в 3 колективни монографии), 1 Интерактивен учебник (самостоятелно), 1 книга (Публикувана на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“), Реализирана е една статия в списание с импакт фактор и импакт ранг, индексирано в SCOPUS, 4 самостоятелни статии в списания с научно рецензиране или индексирани във вторични бази данни и 9 научни доклада (8 самостоятелни и 1 в съавторство).

Публикациите, с които гл. ас. д-р Динева участва в конкурса за доцент, не съвпадат като наименование, съдържание и приноси с публикациите по дисертационния ѝ труд.

Публикациите на гл. ас. д-р Валерия Динева съответстват на тематиката на обявения конкурс за доцент по финансов контрол. Те са на високо научно равнище, основават се на задълбочени анализи на широк кръг от литературни източници на български и английски език, изследват значими недостатъчно разработени проблеми на контрола , както и предлагат решения на тези проблеми.

6. Оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Основните научни приноси, които се съдържат в публикациите на гл. ас. д-р Валерия Динева, са следните:

- Научно обосновани са актуалните и перспективни фокуси на вътрешния одит области като фирмена култура, Киберсигурност и киберкултура, Изкуствен интелект, КСО и Рамката ESG (environmental, social and governance), Големите данни (BIG DATA), Човешките ресурси и управлението на таланти.
- В подкрепа на авторската тезата за вътрешен одит ориентиран към настоящето и бъдещето се обосновава нарастващото значение на перманентния одит,

мониторинговия одит, дистанционния одит, диагностичния одит, прогностичния одит, стратегическия одит в съвременната среда, оценката на „меките“ контроли.

- Изследвани са потребностите на студентите от УНСС от прилагане на иновативни методи в процеса на обучение по учебната дисциплина, както и изследване относно потребителското преживяване (оценка на студентите) при работа с интерактивния учебник „Стандарти за вътрешен одит-теория и практика“.
- Разработени са модели за вътрешен одит в областта на киберсигурността, изкуствения интелект, КСО (надграден съществуващ авторов модел) , както и Модел на въпросник-анкета за допитване до заинтересованите вътрешни страни за целите на съвременно планиране на дейността по вътрешен одит.
- Разработена е методика за проучване, изследване и определяне на фактори и обстоятелства, свързани с корпоративната социална отговорност; анализ на влиянието на идентифицираните фактори върху обектите на вътрешния контрол и вътрешния одит; идентифициране на потребности от обучение и предлагане на възможности, в т.ч. съвременни образователни практики за инкорпориране на корпоративната социална отговорност в академичното обучение по вътрешен контрол и вътрешен одит.
- Доразвита и обогатена е концепцията за качествата на системата, разработена от проф. Михаил Динев, като се интерпретира и адаптира за целите на устойчивото развитие на корпоративно ниво и за изграждането на система за противодействие на измамите.
- Разработена е методика за използване на Големите данни във финансово-контролните функции, базирана на потребности.

7. Основни критични бележки и препоръки към всеки кандидат поотделно

Препоръчвам на гл. ас. д-р Валерия Динева да насочи своите усилия за публикуване на повече научни статии в списания, индексирани в SCOPUS и Web of Science, както и да поддържа равнището на научноизследователската си дейност и в бъдеще.

8. Заключение

Кандидатът гл. ас. д-р Валерия Динева удовлетворява задължителните законови изисквания за заемане на академичната длъжност “доцент”. Продукцията на д-р Динева удовлетворява и дори надвишава допълнителните изисквания на УНСС за длъжността “доцент”. Научната ѝ продукция съответства на профила на конкурса, актуална е и е разработена на академично равнище. Научните приноси на д-р Динева обогатяват в концептуално и методическо отношение теорията и практиката на контрола.

На основата на тези заключения, в качеството си на рецензент, **гласувам** и предлагам на членовете на научното жури да гласуват “за” заемането от гл. ас. д-р **Валерия Динева на академичната длъжност “доцент”** по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (вътрешен контрол и вътрешен одит)“ в УНСС.

София, 20 март 2023 г.

Рецензент:

/доц. д-р Красимир Йорданов/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

By **Prof. Dr. Krasimir Vassilev Yordanov**

UNWE, Department of "Financial Control"

Scientific specialty: "Accounting, control and analysis of economic activity"

Regarding: Competition for associate professor at UNWE in professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Accounting reporting, control and analysis of economic activity (internal control and internal audit)", published in SG no. 98 of 09.12.2022

1. Information about the contest

The competition was announced for the needs of the "Financial Control" Department of UNWE according to Decision of the AC No. 9/30.11.2022. I participate in the composition of the scientific jury for the competition according to Order No. 262/08.02.2023 of the Vice Rector for SRA and MC of the UNWE and decision of the scientific jury.

2. Brief information about the candidate

The only candidate in the competition is assistant professor Ph.D Valeriya Mihailova Dineva. She is a full-time lecturer at the "Financial Control" department of UNSS since 2017. She obtained a doctorate from UNWE in the scientific specialty "Accounting, control and analysis of economic activity", diploma N112 / 17.07.2013. Ch. Associate Professor Dineva has more than 20 years of professional experience in the financial sector in the field of internal audit, internal control, management, risk assessment, fraud prevention. She was a head of internal audit/control in companies from the financial sector and a consultant in the field of internal control, internal audit and risk management.

In addition to teaching at the University of National and World Economy, she is a lecturer at IIAB (Institute of Internal Auditors in Bulgaria), at ISACA Sofia (International Association for Audit and Control of Information Systems ISACA). Member of the Management Board of the International Association for Audit and Control of Information Systems ISACA Sofia.

Holds CRISC (Certified in Risk and Information Systems Control); an ISACA Certification/ International Certificate for Risk Management and Control of Information Systems, certificate of the International Association for Auditing and Control of Information Systems ISACA and Certificate "Internal Auditor in the Public Sector". Member of various professional organizations such as ISACA (Information Systems Audit and Control Association), IIA (Institute of Internal Auditors) International Institute of Internal Auditors,

Institute of Internal Auditors in Bulgaria and BAXOS (Bulgarian Association of CSR specialists).

3. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position "associate professor"

The candidate for associate professor, Assistant Professor Valeriya Dineva, Ph.D., meets the national minimum requirements. As can be seen from table 1, she not only fulfills the quantitative requirements of the UNWE for occupying the position of "associate professor" by all criteria, but also exceeds a large part of them. The opinion of the UNWE Habilitation Council (protocol No. 5/07.11.2022) is that Ch. Valeriya Dineva, assistant professor, also fulfills the qualitative requirements for holding the position of "associate professor" at UNWE.

Table 1.

№	Requirements for holding the position of "associate professor"	Required score (points)	Result of Ch. Valeriya Dineva, assistant professor (points)	Execution
<i>I</i>	<i>National minimum requirements</i>			
1.1	Group A	50	50	100%
1.2	Group B	100	100	100%
1.3	Group C	200	258	129%
1.4	Group D	50	265	530%
	<i>Sum of p.1</i>	<i>400</i>	<i>673</i>	<i>168%</i>

2	<i>Quantitative requirements of UNWE</i>			
2.1	Group J	160	190	118%
2.2	Group Z	20	40	200%
2.3	Group I	40	395	988%
2.4	Group K	100	181	181%
	<i>Sum of p.2</i>	<i>320</i>	<i>806</i>	<i>251%</i>
	Sum of p.1 and p.2	720	1479	205%

1. Evaluation of teaching and learning activity

According to the report on the study load ch. Associate Professor Valeriya Dineva, Ph.D., has eight years of employment contract experience as a university teacher. During the period 2017-2022, she conducted exercises and lectures on the academic disciplines "Financial control theory", "Internal control and internal audit", "Financial control theory", "National control system", "Internal audit standards", "International Auditing Standards" and "Corporate Social Responsibility". Her total study employment for the specified period is 2800 study hours, equated to exercises.

Valeriya Dineva has published the interactive textbook "Standards for internal audit (theory and practice)", developed in connection with the implementation of a university research project NI-13/19 on the topic Research, development and introduction of innovative methods in the learning process. The textbook is intended for Masters in Auditing, at the Department of "Financial Control" for the discipline "Standards for Internal Auditing" These achievements in the field of teaching activity give me reason to conclude that chap.

Assistant Professor Valeriya Dineva, Ph.D., has sufficient teaching experience and training to hold the academic position of "associate professor" according to the competition announced by the "Financial Control" department at UNWE.

2. Brief description of the presented scientific works/publications

Valeriya Dineva, Ch.assistant professor, participated in the competition for associate professor with 20 publications, including 4 monographs (1 independent in a volume of 133 pages and chapters in 3 collective monographs), 1 Interactive textbook (independent), 1 book (Published on the basis of a protected dissertation work for the award of an educational and scientific degree "doctor"), Realized one article in a journal with impact factor and impact

rank indexed in SCOPUS, 4 independent articles in peer-reviewed journals or indexed in secondary databases and 9 scientific reports (8 independent and 1 co-authored).

The publications with which Ch. Associate Professor Dineva participated in the competition for associate professor, the name, content and contributions do not match the publications on her dissertation work. The publications of ch. Associate Professor Valeriya Dineva, Ph.D., correspond to the subject of the announced competition for associate professor of financial control. They are at a high scientific level, are based on in-depth analyzes of a wide range of literary sources in Bulgarian and English, explore significant, insufficiently developed problems of control, as well as offer solutions to these problems.

3. Evaluation of the main scientific and scientific-applied contributions

The main scientific contributions that are contained in the publications of Ch. Valeriya Dineva, assistant professor, are the following:

- The current and prospective focuses of internal audit areas such as company culture, Cybersecurity and cyberculture, Artificial Intelligence, CSR and the ESG Framework (environmental, social and governance), Big Data, Human Resources and Talent Management are scientifically based.
- In support of the author's thesis on internal audit oriented to the present and the future, the growing importance of permanent audit, monitoring audit, remote audit, diagnostic audit, prognostic audit, strategic audit in the modern environment, evaluation of "soft" controls is substantiated.
- The needs of UNWE students for the application of innovative methods in the learning process of the subject were studied, as well as research on the user experience (student evaluation) when working with the interactive textbook "Standards for Internal Auditing - Theory and Practice".
- Models for internal audit in the field of cyber security, artificial intelligence, CSR (upgraded existing author's model) have been developed, as well as a questionnaire-survey model for polling interested internal parties for the purposes of modern planning of internal audit activities.
- A methodology has been developed for research, research and determination of factors and circumstances related to corporate social responsibility; analysis of the influence of the identified factors on the objects of internal control and internal audit; identifying

training needs and offering opportunities, including modern educational practices for incorporating corporate social responsibility in academic training on internal control and internal auditing.

- The concept of the qualities of the system, developed by Prof. Mihail Dinev, has been further developed and enriched, being interpreted and adapted for the purposes of sustainable development at the corporate level and for the construction of a fraud prevention system.
- A need-based methodology for using Big Data in financial control functions has been developed.

4. Main critical notes and recommendations to each candidate individually

I recommend to Ch. Assistant Professor Valeriya Dineva to focus her efforts on publishing more scientific articles in journals indexed in SCOPUS and Web of Science, as well as to maintain the level of her scientific research activity in the future.

5. Conclusion

The candidate Ch. Associate Professor Valeriya Dineva, Ph.D., meets the mandatory legal requirements for holding the academic position of "associate professor". The production of Dr. Dineva satisfies and even exceeds the additional requirements of the UNWE for the position of "associate professor". Her scientific output corresponds to the profile of the competition, is up-to-date and has been developed at an academic level. Dr. Dineva's scientific contributions enrich the theory and practice of control conceptually and methodically.

On the basis of these conclusions, in my capacity as a reviewer, **I vote and propose to the members of the scientific jury to vote "for" Ch. assistant professor Valeriya Dineva, in the academic position of "Docent"** in professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Accounting, control and analysis of economic activity (internal control and internal audit)" at UNWE.

Sofia, 20 March 2023 г.

Reviewer:

/ Prof. Dr. Krasimir Yordanov /